

Implementing Interprofessional Education via Home Visits Involving Nursing and Pharmacy Students

Saifon Saritdikul,* Pleumjit Chotiga,* Nitcha Tipwan*

(Received May 8, 2020, Revised: August 4, 2020, Accepted: October 16, 2020)

Abstract

This research and development study aims to design and implement an interdisciplinary curriculum for nursing and pharmacy via home visit in community and this Interprofessional Education (IPE) program focused on health care for older patients with chronic diseases as well as collaborative practice as a member of an interdisciplinary team. The interprofessional students visited older patients with chronic diseases in community twice to provide health care and health education related with nursing science and pharmacy science based on Project - based Health Care Development Practicum and Public Health Pharmacy subject. Finally, evaluation by group and individual reflection was conducted to measure the effectiveness of the IPE program.

The result showed that Interprofessional Education Via Home Visits model should consider course design, student and teacher capacities and implementing IPE intra-curriculum via home visits provided an opportunity for nursing and pharmacy students as well as their instructors to build relationships and expand their understanding of each other's role and responsibility. Significantly, the knowledge of one's own role and those of other professions was applied to appropriately assess and address the health care needs of older patients with chronic diseases.

Keywords: Interprofessional education; Nursing student; Pharmacist student; Home visit, Elderly care

* Nursing Instructor, Boromarajonani College of Nursing Chiangmai

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะ เจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และนักศึกษาเภสัชศาสตร์

สายฝน สฤณดิกุล*, ปลื้มจิต โชติทะ,* นิชชา ทิพย์วรรณ*

(วันรับบทความ : 8 พฤษภาคม 2563, วันแก้ไขบทความ : 4 กันยายน 2563, วันตอบรับบทความ : 16 ตุลาคม 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านและเพื่อศึกษาผลของการใช้การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลและนักศึกษาเภสัชศาสตร์ โดยอาจารย์ผู้สอนทั้งสองหลักสูตรร่วมวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบัน (Analysis: A) ในการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ ประชุมวางแผนการออกแบบและพัฒนารูปแบบกิจกรรม (Design and Development: D & D) ในการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับวิชาชีพพยาบาลและเภสัชกร นำรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างวิชาชีพไปใช้ (Implementation: I) โดยให้นักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตร ให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านผ่านวิชาปฏิบัติการโครงการพัฒนาสุขภาพ หลักสูตรพยาบาลศาสตร์และวิชาเภสัชสาธารณสุข หลักสูตรเภสัชศาสตร์ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2560 และประเมินผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ (Evaluation: E) จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างในการเขียนสะท้อนคิด และผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะรายวิชา คุณลักษณะผู้เรียนและผู้สอนที่สอดคล้องกันระหว่างวิชาชีพ จากผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพผ่านการเยี่ยมบ้านในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และเภสัชศาสตร์พบว่านักศึกษาเกิดการรู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามสาขาวิชาชีพ การเคารพสาขา วิชาชีพอื่น การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นและการยอมรับความต้องการของ ผู้ป่วย ซึ่งเป็นสมรรถนะและทักษะที่ควรเกิดขึ้นในการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ นอกจากนี้ยังทำให้การดูแลผู้สูงอายุผ่านการเยี่ยมบ้านมีประสิทธิภาพที่ดี

คำสำคัญ: การเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ; นักศึกษาพยาบาลศาสตร์; นักศึกษาเภสัชศาสตร์; การเยี่ยมบ้าน; การดูแลผู้สูงอายุ

* อาจารย์พยาบาล, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่

บทนำ

การจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพหรือการเรียนรู้ระหว่างวิชาชีพ (Interprofessional education หรือ IPE) หมายถึงการจัดการศึกษาที่มีผู้เรียนจากสองวิชาชีพขึ้นไปได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาผลลัพธ์ทาง ด้านสุขภาพ (World Health Organization, 2010) โดยองค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายและสำคัญของการเรียนการสอนแบบสหสาขาวิชาชีพทางด้านสุขภาพไว้ว่า “การจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพจะเกิดขึ้นเมื่อมีผู้เรียนจากสองวิชาชีพขึ้นไปได้เรียนรู้เกี่ยวกับ เรียนรู้จาก และเรียนรู้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาผลลัพธ์ ทางด้านสุขภาพ” เป็นการเรียนรู้แนวใหม่ในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทัศนคติรวมถึงวิธีลงมือปฏิบัติ ให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรด้านสุขภาพและอาจารย์ผู้สอนและเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาด้านสุขภาพและสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น แพทย์ พยาบาล เภสัชศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ สหเวชศาสตร์ ได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งในและนอกชั้นเรียน เพื่อเพิ่มความเข้าใจระหว่างวิชาชีพเมื่อต้องปฏิบัติงานจริง และเชื่อมโยงการทำงานด้านสุขภาพให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมด้านสุขภาพ การจัดการศึกษาแบบสหวิชาชีพและการเรียนรู้ระหว่างวิชาชีพถูกนำไปใช้ในระบบการศึกษาของบุคลากรด้านสุขภาพในหลายประเทศ และมีหลักฐานเชิงประจักษ์จากรายงานวิจัยพบว่าการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างวิชาชีพทำให้เกิดการพัฒนา การเรียนรู้ของนักศึกษาด้านสุขภาพ ทั้งในเรื่องทักษะเชิงวิชาชีพ และทักษะเชิงสังคม และเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาของบุคลากรด้านสุขภาพอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (Brandt, Lutfiyya, King & Chioreso, 2014; Brashers, V., Erickson, J. M., Blackhall, L., Owen, J. A., Thomas, S. M. & Conaway, M. R. 2016) ส่วนการให้ความหมายของการเรียนรู้ระหว่างวิชาชีพโดย วีระศักดิ์ พุทธาศรีและ วณิช ชื่นกองแก้ว (Putthasri, W. and Chuenkongkaew, W. 2016) และ Hermann, C. P., Head, B. A., Black, K. & Singleton, K. (2016) ให้ความหมายของ การเรียนรู้ระหว่างวิชาชีพ ไว้ว่าเป็นหนึ่งในการเรียนรู้แบบ Transformative Learning เป็นการเรียนรู้แนวใหม่ในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทัศนคติรวมถึงวิธีลงมือปฏิบัติ ให้กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรด้านสุขภาพ จากการศึกษาของ สุณี เศรษฐเสถียร (Sethasathien, S., 2015) ได้ศึกษารูปแบบการเรียนแบบสหวิชาชีพซึ่งมีผู้เรียนจากหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิต, กายภาพบำบัด, กิจกรรมบำบัด และพยาบาลศาสตร์ ซึ่งฝึกปฏิบัติพร้อมกันในโรงพยาบาลอุดรธานี พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพร้อมในการเรียนแบบสหวิชาชีพและเห็นด้วยที่จะใช้วิธีการเรียนแบบสหวิชาชีพในการฝึกภาคปฏิบัติ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพหรือระหว่างวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ ควรมีกระบวนการเป็นระบบแบบแผน มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง ควรมีชิ้นงานหรือกิจกรรมที่ทีมรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจในวิชาชีพของผู้อื่นและมีการนำองค์ความรู้ระหว่างวิชาชีพมาใช้ร่วมกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประเทศไทยได้กลายเป็นสังคมสูงอายุ ตั้งแต่ปี 2559 โดยในจำนวนประชากรไทยทั้งหมด 65.9 ล้านคน มีผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 11 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 และมีการคาดการณ์ว่าประเทศไทยกำลังจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี 2564 ประชากรผู้สูงอายุมากถึงร้อยละ 20 และเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในอีกไม่ถึง 20 ปีข้างหน้า เมื่อมีประชากรผู้สูงอายุถึงร้อยละ 28 ของประชากร ทั้งหมด (Foundation of Thai Gerontology Research and development institute, 2016) การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุการทำให้จำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่เป็นผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มขึ้น การสำรวจสุขภาพประชาชนโดยการตรวจร่างกายพบว่า โรคที่มักพบในผู้สูงอายุ ได้แก่โรคความดันเลือดสูง เบาหวาน หลอดลมปอดอุดกั้นเรื้อรัง หลอดเลือดหัวใจตีบ กล้ามเนื้อหัวใจตาย และอัมพาต ซึ่งเป็นภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ

(Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute ;IGRI, 2016) การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนเป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของบุคลากรทางด้านสุขภาพ ในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรังได้พัฒนาทักษะการจัดการตนเอง ควบคุมอาการของโรคและป้องกันภาวะแทรกซ้อน การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังต่อเนื่องที่บ้านมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น สำหรับการดูแลผู้ป่วยผู้สูงอายุเหล่านี้เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้นการประยุกต์ใช้แนวคิดการดูแลโดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการให้บริการสุขภาพในชุมชนในฐานะเป็นผู้ให้บริการและหุ้นส่วนทางสุขภาพเพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนจึงควรสอดคล้องกับบริบทของครอบครัวและชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม ความเข้าใจแนวคิดการดูแลโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน องค์ประกอบของการดูแลสุขภาพ การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน บทบาทของเจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพในการดูแลผู้สูงอายุเจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนทั้งระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิและตติยภูมิ ช่วยให้สามารถนำความรู้และทักษะลงสู่การปฏิบัติเพื่อให้การดูแลผู้สูงอายุที่ประสบภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังได้เป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้สูงอายุนั้นสามารถปรับตัวรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพ มีความสุขอยู่ที่บ้านและในชุมชนและคุณภาพชีวิตที่ดี การเยี่ยมบ้านจึงเป็นวิธีการที่ดูแลผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชนที่ได้ผลดี

การเยี่ยมบ้าน หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการดูแลสุขภาพที่บ้าน ซึ่งควรจะมีรูปแบบและวิธีการเพื่อให้เกิดผลคุ้มค่ามากที่สุด ทีมเยี่ยมบ้านควรที่จะต้องมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเยี่ยมบ้านด้วย Bhatnagar, T. (2015) และ Fumaneeshok, O. (2017) ให้ความหมาย ดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่บ้าน (home health care) และการเยี่ยมบ้าน (home visit) การดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่บ้านคือ ระบบการดูแลสุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้านโดยทีมสหสาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร และนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น โดยการเยี่ยมบ้านนั้นหมายถึง รูปแบบการบริหารที่เป็นส่วนหนึ่ง ของการบริการดูแลสุขภาพที่บ้าน โดยทีมจะออกไปเยี่ยม ผู้ป่วยและครอบครัวที่บ้าน เป้าหมายของการดูแลสุขภาพ ผู้ป่วยที่บ้าน คือ สามารถวางแผนการรักษาให้เหมาะสม กับบริบทของแต่ละบ้านโดยอาศัยการดูแลแบบองค์รวมเพื่อทำให้ผู้ป่วย และครอบครัวสามารถดูแลรักษาโรคที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง และมีสุขภาพที่ดีขึ้น การเยี่ยมบ้านเป็น การดูแลผู้ป่วยรูปแบบหนึ่งเพื่อช่วยให้การรักษาผู้ป่วยออกมามีประสิทธิภาพมากขึ้น จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเยี่ยมบ้าน (Home visit) หมายถึง รูปแบบการบริการที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริการดูแลสุขภาพผู้รับบริการที่บ้าน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือผู้รับบริการและครอบครัวมีความเต็มใจให้เยี่ยมบ้านและทีมบุคลากรสุขภาพมีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเยี่ยมบ้านด้วยการเยี่ยมบ้านเป็นเครื่องมือที่สำคัญนำไปใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมผู้ให้บริการกับผู้ป่วยและครอบครัว เป็นการเรียนรู้และเสริมสร้างการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมของทีมผู้ให้บริการโดยยึดแนวคิดการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลาง จากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและครอบครัว ได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้ป่วยและความร่วมมือในการดูแลตนเองและการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น การเตรียมนักศึกษาทั้งสองวิชาชีพให้มีความเข้าใจในบทบาทซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกันและสามารถสื่อสารกัน อย่างมีประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านในชุมชน มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของสหวิชาชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพตนเอง นอกจากนี้การให้คำแนะนำด้านการใช้ยามีส่วนสำคัญในกระบวนการดูแลรักษาโรคสำหรับผู้ป่วยผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง บทบาทของพยาบาลและเภสัชกรจะมีความสำคัญที่ต้องทำงานร่วมกันในการให้คำแนะนำเพื่อดูแลสุขภาพและการบริหารยาโดยเฉพาะในผู้ป่วยสูงอายุที่เป็นโรคซับซ้อนซึ่งได้รับการรักษาด้วยยาหลายชนิดจำเป็นต้องได้รับการติดตามดูแลสุขภาพและคำแนะนำในการรับประทานยาเพื่อควบคุมโรค ซึ่ง“การเยี่ยมบ้าน” เป็นเครื่องมือหนึ่ง

ที่สำคัญซึ่งประหยัดและง่ายต่อการนำไปใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมผู้ให้บริการกับผู้รับบริการและครอบครัว การให้บริการในชุมชนดูแลและเป็นการเรียนรู้และเสริมสร้างการดูแลสุขภาพอย่างองค์รวมของทีมผู้ให้บริการโดยยึดแนวคิดการดูแลผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลาง จากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและครอบครัว ได้อย่างแท้จริง (Australian College of Nursing, 2014) ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้ป่วยและความร่วมมือในการดูแลตนเองและการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ เป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรปริญญาตรีหลักสูตรเดียวคือหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยมีข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนแบบสหวิชาชีพจะเพิ่มโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลในการเรียนรู้ร่วมกับนักศึกษาในวิชาชีพอื่น เนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขส่งเสริมนโยบายสนับสนุนการใช้อย่างสมเหตุผลและสภาพการพยาบาลได้มีแนวทางให้บรรจุหลักสูตรการใช้อย่างสมเหตุผลในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อให้การทำงานของวิชาชีพพยาบาลเป็นไปตามบันทึกข้อตกลงสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (Thailand Nursing and Midwifery, 2018) ซึ่งในการเรียนรู้ร่วมระหว่างนักศึกษาวิชาชีพพยาบาลกับนักศึกษาวิชาชีพ เกสัชกรจะให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับการใช้อย่างสมเหตุผล นอกจากนี้การให้บริการสุขภาพแก่ผู้รับบริการร่วมกันในชุมชนแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะในการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังซึ่งการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนจะเป็นการเตรียมนักศึกษาทั้งสองวิชาชีพในการทำงานร่วมระหว่างวิชาชีพและสามารถประยุกต์กับการทำงานกับสหวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้าน
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย Research & Development เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่ และนักศึกษาเภสัชกรชั้นปีที่ 3 หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2560 ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนตุลาคม 2560 – เมษายน 2561

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างในพัฒนารูปแบบการเรียนรู้และประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนทั้ง 2 หลักสูตรและนักศึกษาหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 6 ที่ฝึกปฏิบัติในชุมชนเป้าหมาย จำนวน 10 คน

กลุ่มตัวอย่างในการใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 32 คนและนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต 24 คน

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

รายงานการเขียน Reflective Journal ภายหลังการเข้าร่วมโครงการโดยนักศึกษามีอิสระในการเขียนความรู้สึกเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับในการเรียน และความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายจะรวบรวมรายงาน Reflective Journal ภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) การวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบัน (Analysis: A) เป็น การศึกษาแนวคิด หลักการและข้อมูลเชิงนโยบายของการจัดการศึกษาแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ (Interprofessional Education) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและหลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิต รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนมีการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ และศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) การออกแบบและการพัฒนา (Design and Development: D & D) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบเรียนการสอนมีการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพและประเมินความตรงด้านเนื้อหา กระบวนการโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในระยะที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การนำไปใช้ (Implementation: I) เป็นการนำรูปแบบการเรียนรู้อร่วมระหว่างวิชาชีพในการบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง วิธีดำเนินการ ประชุมวางแผนการเตรียมกิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกันสำหรับวิชาชีพพยาบาลและเภสัชกรในการเยี่ยมบ้านโดยคณะผู้วิจัย อาจารย์จากทั้งสองวิชาชีพ อาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึกและนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ชั้นปีที่ 6 (ทีมผู้ช่วยนักวิจัย) จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านร่วมกันสองวิชาชีพผ่านวิชาปฏิบัติการโครงการพัฒนาสุขภาพ (Project - based Health Care Development Practicum) ของนักศึกษาพยาบาลบัณฑิตชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่ และวิชาเภสัชสาธารณสุข (Public Health Pharmacy) นักศึกษาเภสัชศาสตร์ หลักสูตรเภสัชศาสตรบัณฑิตในภาคการศึกษาที่ 2 ชั้นปีที่ 3 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพปีการศึกษา 2560 (มกราคม – มีนาคม 2561)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) การประเมินผล (Evaluation: E) เป็นการประเมินของการประยุกต์ใช้การเรียนรู้อร่วมระหว่างวิชาชีพในการให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้าน ดังนี้

4.1 ประเมินความเหมาะสมของการประยุกต์ใช้การเรียนรู้อร่วมระหว่างวิชาชีพในการให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านโดยอาจารย์ประจำกลุ่มจากทั้ง 2 หลักสูตรจำนวน 8 คนและอาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึกจำนวน 2 คน

4.2 ประเมินเชิงคุณภาพระหว่างเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการสะท้อนคิดจาก Reflective Journal

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเนื้อหาข้อมูลในแบบสะท้อนคิด มาหาประเด็นหลัก (Theme) รวมทั้งแก่นสาระ (Core Consistency) และแก่นความหมาย (Core Meaning) ในประสบการณ์การเรียนรู้อร่วมระหว่างวิชาชีพ โดยเทียบเคียงกับสมรรถนะที่คาดหวังในการเรียนรู้อร่วมระหว่างวิชาชีพ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างและจริยธรรมวิจัย

ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยและดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยพายัพ ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรในการดำเนินกิจกรรม โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินการและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการเข้าร่วมและขอความร่วมมือในการทำวิจัย การนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพจะมี Code ในการนำเสนอโดยไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูลและข้อมูลที่ได้ไม่มีผลกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และโครงสร้างวิจัยผ่านการรับรองการพิจารณาโครงสร้างวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยใน มนุษย์จาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่ รหัสจริยธรรม วิจัย BCNCT 08/2560 รับรองตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2560 – วันที่ 31 กรกฎาคม 2561

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ การเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านและศึกษาผล ของการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และนักศึกษา เภสัชศาสตร์ ผลการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มี ภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้าน

ขั้นเตรียมก่อนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ เลือกชั้นปีของนักศึกษาของทั้ง 2 หลักสูตรที่จะเข้าร่วม ต้องเป็นชั้นปีที่มีความใกล้เคียงกันในด้านความรู้ เลือกรายวิชาที่อยู่ในหลักสูตร (Intra curricular) ศึกษารายละเอียดวิชา ช่วงเวลาในการเรียนขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบวิชาของทั้ง 2 หลักสูตรในการเข้าร่วมซึ่งทางหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เสนอรายวิชาปฏิบัติการโครงการพัฒนาสุขภาพซึ่งทีมวิจัย และตัวแทนอาจารย์มีความคิดเห็นตรงกันว่า มีลักษณะการฝึกประสบการณ์ในชุมชนและมีความยืดหยุ่นในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ ในขณะที่หลักสูตรเภสัชศาสตร์เสนอรายวิชาเภสัชสาธารณสุข เนื่องจากมีหัวข้อ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเยี่ยมบ้านและการใช้อย่างสมเหตุผล เมื่อได้รายวิชาแล้ว หาอาสาสมัคร ตัวแทนอาจารย์จากทั้ง 2 หลักสูตรที่จะเข้าร่วมกิจกรรม วางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเลือกพื้นที่ ที่จะลงเยี่ยมบ้าน การจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ การเลือกวันที่จะลงเยี่ยมบ้านให้ทั้ง สองหลักสูตร มีความพร้อมที่จะลงตรงกัน ประสานและขอความร่วมมือจาก อาจารย์พี่เลี้ยงแหล่งฝึก เตรียม นักศึกษาและอาจารย์ของแต่ละหลักสูตร เพื่อจัดกลุ่ม ขั้นพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพผ่านการ เยี่ยมบ้าน ได้รูปแบบ ดังนี้

ระยะที่ 1 กิจกรรมเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้ง 2 หลักสูตร

1.1 กิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนสองวิชาชีพ กำหนดวันแรกที่เริ่มจัดกิจกรรม จัดที่ ตึกเรียนของคณะเภสัชศาสตร์ นำนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ชั้นปีที่ 3 โดย อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการบรรยายถึงวัตถุประสงค์การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการ ให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และนักศึกษา เภสัชศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมโดยมีการแนะนำตัว และจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลศาสตร์และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ ที่ต้องออกไปทำงานร่วมกัน

1.2 สร้างความเข้าใจในการเรียนรู้แบบ IPE

แบ่งกลุ่มนักศึกษาและการประชุมกลุ่มย่อยในการวางแผนการเรียนรู้ผ่านการเรียนการสอนแบบ IPE และการใช้ Application ในการเรียนรู้ร่วมกัน

ระยะที่ 2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทบาทแต่ละวิชาชีพผ่านการเรียนรู้แบบ โดยใช้กรณีศึกษาจริง เตรียมกรณีศึกษาจากพื้นที่ปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลในวิชาปฏิบัติการโครงการพัฒนาสุขภาพ (Project - based Health Care Development Practicum) ในตำบลหนองไคร้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ วางแผนการเตรียมการรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมการเยี่ยมบ้านในบทบาทของพยาบาลและ เภสัชกร

ระยะที่ 3 กิจกรรมการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุแบบสหวิชาชีพ

สัปดาห์ที่ 1 ในการฝึกงานของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามที่ได้วางแผนการพยาบาลให้การดูแลผู้สูงอายุ และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ได้วางแผนการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับยาที่ผู้สูงอายุในกรณีศึกษาได้รับ

สัปดาห์ที่ 2 ในการฝึกงานของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุเพื่อให้การพยาบาลและให้คำแนะนำในด้านสุขภาพและนักศึกษาเภสัชศาสตร์ให้คำแนะนำการใช้ยาที่ถูกต้อง และการเก็บรักษายาให้แก่ผู้สูงอายุและครอบครัวและการป้องกันเกิดภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ยา หรือการใช้ยาร่วมกันหลายชนิด

ระยะที่ 4 กิจกรรมการนำเสนอผลการเยี่ยมบ้านและกิจกรรมการสะท้อนคิด (Reflection) ที่นักศึกษาทั้งสองหลักสูตรได้จากการเรียนรู้ร่วมกันนำเสนอผลการเยี่ยมบ้านและสะท้อนกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการใช้การเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และนักศึกษาเภสัชศาสตร์

ผลการประเมินเชิงคุณภาพหลังการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพจากกระบวนการสะท้อนการเรียนรู้ (Learning Reflection) ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดผ่านการไตร่ตรองสะท้อนคิด (learning and reflection) พบว่ามีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนักศึกษาต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ ได้แก่ ประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

-**การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำ (teamwork and leadership)** ดังตัวอย่างจากข้อมูลจากการเขียน reflective ของนักศึกษา คือ “ได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนเป็นทีม ได้ช่วยกันทำกิจกรรม บางครั้งต้องนำเพื่อนๆ ทำกิจกรรม” “เยี่ยมบ้านทีละหลายคน ต้องมีคนเป็นคนนำและเราต้องฟัง บางทีเราต้องฟังเวลาเพื่อนบอกและปรึกษากันก่อนทำกิจกรรม”

-**รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามสาขาวิชาชีพ การเคารพสาขา วิชาชีพอื่น (role, responsibility, respect)** “ชอบทำกิจกรรมกับน้อง ๆ ถึงเราจะเป็นพี่แต่เวลาน้องพูดเราต้องฟังเพราะเรื่องที่เราต้องให้น้องนำคะ” “พี่เขาเยี่ยมบ้านเป็นธรรมชาติมากคะ พี่เค้ามีประสบการณ์มากกว่าเราคะ” “เราร่วมมือกันในการทำงาน แบ่งงานกันอย่างเป็นสัดส่วน พี่พยาบาลเตรียมการให้สุขศึกษา ทางพวกเราดูแลเกี่ยวกับการใช้ยา” “ได้รู้ว่าเพื่อนสาขาอื่น ๆ เขาเรียนเขาฝึกงานกันอย่างไร ทำงานกลุ่มร่วมกันทำให้เรารู้จักการทำงานของเขามากขึ้น ได้เรียนรู้กันและกัน”

-**การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (communication)** ดังตัวอย่างจากข้อมูล “ถึงแม้จะเรียนกันคนละหลักสูตรแต่ไม่มีปัญหาในการสื่อสาร เพราะก่อนทำกิจกรรมจะสอบถาม ทวนสอบกันก่อนทุกครั้ง” “ดีที่เราเรียนศัพท์เฉพาะด้านสุขภาพมาเหมือนกันทำให้คุยกันรู้เรื่อง”

-**การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและการยอมรับความต้องการของผู้ป่วย (relationship with, and recognizing the need of the patient)** ดังตัวอย่างจากข้อมูล “ได้เยี่ยมบ้านเป็นครั้งแรก ได้ทำอะไรให้คุณตา ทำประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น เราต้องฟังความต้องการและเหตุผลของคุณตาด้วยก่อน”

นอกจากนี้ผลการสะท้อนการเรียนรู้ยังประเด็นสำคัญเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills) ในด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ดังนี้

“ปกติผมเป็นคนตรงต่อเวลา ถ้าการนัดหมายไม่ตรงเวลา จะรู้สึกหงุดหงิด.....แต่การเยี่ยมบ้านกับพี่ ๆ พยาบาล ได้เห็นพี่ ๆ ฝึกงานในชุมชน ต้องเดิน ต้องขี่รถเครื่อง อากาศร้อนๆ เห็นพี่มาเหนื่อยๆ ร้อนๆ น่าเห็นใจครับ ทำให้เข้าใจได้ว่าพี่เขาฝึกงานลำบากกว่าเรา” “บางครั้งนัดเจอเพื่อทำกลุ่มกว่าจะวันลงตัวยากมาก พวกเราต้องเอาตามคนกลุ่มใหญ่ที่สะดวกและค่อยมาช่วยปรับของเราให้พามาเข้ากลุ่มตามนัดได้”

ในข้อมูลการสะท้อนยังพบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้ เช่น ความไม่สะดวกในการนัดหมายและเดินทาง ดังตัวอย่างข้อมูล “เรียนกันคนละที่ วันหยุดเรียนไม่ตรงกันทำให้นัดแล้วเลื่อนบ่อย” “การเดินทางออกไปทำกิจกรรมนอกมหาวิทยาลัยและไกลทำให้บางครั้งไม่อยากไป” “ควรเพิ่มจำนวนครั้งในการพบกันก่อนเยี่ยมบ้าน เพราะจะได้คุยกันมากกว่านี้ จะได้เรียนรู้บทบาทกันได้มากกว่านี้”

ความมั่นใจในการสื่อสารและออกความคิดเห็น พบว่านักศึกษาปีที่ 3 คณะเภสัชศาสตร์ ได้สะท้อนคิดประเด็นนี้ออกมามากกว่า “พวกเราไม่เคยเยี่ยมบ้าน เลยไม่มั่นใจว่าจะเสนอความคิดเห็นจะถูกไหม” “พี่เขามีประสบการณ์มากกว่าให้พี่พยาบาลนำทีมเลย”

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพจำเป็นต้องคำนึงถึงลักษณะรายวิชา คุณลักษณะผู้เรียนและผู้สอนที่สอดคล้องกันระหว่างวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับศึกษาของ Aston, S.J., et al (2012) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพใน 3 สถาบันและได้ให้ความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ร่วมนี้ต้องคำนึงถึงผู้เรียนโดยให้มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีความพร้อม ซึ่งจะส่งเสริมการเรียนรู้และเสริมสร้างการดูแลสุขภาพอย่างองค์รวมของทีมผู้ให้บริการแบบสหวิชาชีพ ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจของผู้ป่วยและความร่วมมือในการดูแลตนเองและการดูแลจากครอบครัวมากขึ้น การเตรียมนักศึกษาทั้งสองวิชาชีพให้มีความเข้าใจในบทบาทซึ่งกันและกัน สามารถทำงานร่วมกันและสามารถสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านในชุมชนจะทำให้ นักศึกษา มีความพร้อมในการทำงานร่วมกันในอนาคตและที่สำคัญยังส่งผลดีต่อตัวผู้ป่วยที่บุคลากรด้านสุขภาพจะใช้ความรู้ความสามารถที่มีทำงานร่วมกันเพื่อการรักษาอย่างดีที่สุดจะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้รับบริการในระบบสุขภาพต่อไป

จากผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในการให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังผ่านการเยี่ยมบ้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์และนักศึกษาเภสัชศาสตร์ พบว่านักศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงการได้เรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีการแสดงการสะท้อนคิดเรื่องความสามารถในปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง ตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และเกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถสร้างความ

สมดุลในการทำงานและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ นอกเหนือไปจากการรู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามสาขาวิชาชีพ การเคารพสาขาวิชาชีพอื่น การทำงานเป็นทีมและการมีภาวะผู้นำ การเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดผ่านการไตร่ตรองสะท้อนคิด การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและการยอมรับความต้องการของ ผู้ป่วย ซึ่งเป็นสมรรถนะและทักษะที่ควรเกิดขึ้นในการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ (Hermann, C.P. et al., 2016) สอดคล้องกับการศึกษาของ Rotz ,E.M, et al (2015) ที่ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในนักศึกษาปี 1 ของคณะเภสัชศาสตร์และคณะแพทยศาสตร์และการศึกษาของ Colonio Salazar, F.B., et al (2016) ที่จัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพให้กับนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 และพบว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ควบคู่ไปพร้อมกัน นอกจากนี้ความมั่นใจการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพในสถานที่ฝึกปฏิบัติงานโดยมีการสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาโดยอาจารย์ผู้สอนเมื่อสิ้นสุดการอภิปรายกลุ่ม และมีอาจารย์สหวิชาชีพร่วมกิจกรรมด้วยเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบสหวิชาชีพที่นักศึกษาของกลุ่มงานเวชกรรมฟื้นฟู โรงพยาบาลอุดรธานี พบว่ามีความพึงพอใจในการเรียนวิธีนี้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 ต้องเตรียมความรู้จำเพาะในวิชาชีพให้ พร้อมมากขึ้น และควรเสริมความมั่นใจในการร่วมกิจกรรมกลุ่มให้แก่ นักศึกษาพยาบาล (Sethasathien S., 2015)

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. เกิดพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพ ทำให้ผู้สอนเกิดการคิดวิเคราะห์การพัฒนาแบบการเรียนรู้ระหว่างการเรียนรู้ระหว่างวิชาชีพเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงาน การปรับตัวเมื่อต้องทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นและทำให้นักศึกษาความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้ระหว่างวิชาชีพซึ่งอาจทำให้นักศึกษาได้พัฒนาต่อยอดในการฝึกปฏิบัติงานร่วมกับนักศึกษาหรือบุคลากรในวิชาชีพอื่น ในขณะที่ฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลหรือหน่วยบริการสุขภาพอื่น ๆ
2. นำผลลัพธ์ของการศึกษาการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความพร้อมต่อการเรียนรู้ร่วมกับสหสาขาวิชาชีพอื่น ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพิ่มการศึกษาการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพกับนักศึกษาทั้งชั้นปี
2. มีการขยายกลุ่มเป้าหมายไปที่วิชาชีพอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มโอกาสและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่น และศึกษาผลของโครงการในกลุ่มวิชาชีพอื่นร่วมด้วย
3. ขยายขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาออกไปมากกว่า 2 รอบและควรมีการประเมินผลการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมระหว่างวิชาชีพในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Aston, S.J., Rheault, W., Arenson, C., Tappert, S.K., Orzoff, J., Galiski, H. and Mackintosh, S. (2012). Interprofessional education: a review and analysis of programs from three academic health centers. *Acad Med.* 2012;87:949–55
- Australian College of Nursing. (2014). Person-Centered Care: Position Statement. Retrieved April 10, 2018. [online], Available: https://www.acn.edu.au/sites/default/files/advocacy/submissions/PS_Person-centered_Care_C2.pdf
- Bhatnagar, T. (2015). Palliative home care: a designer's perceptive. *Indian J. Palliat Care*, 21: 250 – 2
- Brandt, B., Lutfiyya M. N., King, J. & Chioreso, C. (2014). A scoping review of interprofessional collaborative practice and education using the lens of the Triple Aim. *Journal of Interprofessional Care.* 28(5), 393 – 399.
- Brashers, V., Erickson, J. M., Blackhall, L., Owen, J. A., Thomas, S. M. & Conaway, M. R. (2016). Measuring the impact of clinically relevant interprofessional education on undergraduate medical and nursing student competencies: A longitudinal mixed methods approach. *Journal of Interprofessional Care.* 30(4), 448 - 457.
- Colonio Salazar, F. B., Andiappan M., Radford, D. R. and Gallagher, J. E. (2016) Attitudes of the first cohort of student groups trained together at the University of Portsmouth Dental Academy towards dental interprofessional education. : [online], Available <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/eje.12183>
- Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute (IGRI). (2016). Situation of The Thai Elderly. Printery Co.,Ltd. Nakhon Prathom. (In Thai) [online], Available: http://www.dop.go.th/download/knowledge/th1512367202-108_0.pdf
- Fumaneeshoat, O. (2015). Home visit and Palliative care. *Songkla Med J.* 35 (4) 399-406. (In thai)
- Hermann, C. P., Head, B. A., Black, K., & Singleton, K. (2016). Preparing Nursing Students for Interprofessional Practice: The Interdisciplinary Curriculum for Oncology Palliative Care Education. *J Prof Nurs* 2016 Jan-Feb :32 (1) 62-67. [online, Available: <https://europepmc.org/article/MED/26802593#free-full-text>.
- National League for Nursing. (2015). Interprofessional Collaboration in Education and Practice: A Living Document from the National League for Nursing. (In Thai) [online], Available: <http://www.nln.org/docs/default-source/default-document-library/ipe-ipp-vision.pdf?sfvrsn=14>
- Putthasri, W. and Chuenkongkaew, W. (2016). IPE Toward Thai Health Team. *The Report on the 3rd Annual National Health Professional Education Reform : ANPERF 2016*. P.A. Living CO. LTD. : Bangkok (In Thai) [online], available: http://www.healthprofessionals21thailand.org/wpcontent/uploads/2016/11/report_proceeding3.pdf.

- Rotz E.M., Dueñas G.G., Grove AB, et al. (2015). Exploring first-year pharmacy and medical students' experiences during a longitudinal interprofessional education program. *Pharm Teach Learn* ;7:302–11.
- Sethasathien, S. (2015). A Model of Interprofessional Education (IPE) in Department of Physical Medicine and Rehabilitation, Udonthani Hospital. *J thai Rehabil Med*, 25(2) 65-67. (In Thai)
- Thailand Nursing and Midwifery Council. (2018). *Conclusion Integrating the Rational Drug Use Curriculum into the Bachelor of Nursing Science Program*. Available from: http://www.moe.go.th/moe/th/news/.php?NewsID=11195Keynews_research. (2019, 29, Mar). (In Thai)
- World Health Organization. (2010). *Framework for Action on Interprofessional Education & Collaborative Practice* .[online], Available: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/70185/WHO_HRH_HPN_10.3_eng.pdf?sequence=1. (2019, 29, Mar). (In Thai)